

Mali trgovec

Izhaja vsako soboto. Naročnina se plačuje vnaprej in stane letno Din 84.—, polletno Din 42.—, mesečno Din 7.—. Rokopisov ne vračamo. Uprava in uredništvo: Gregorčičeva ulica šte. 23, telefon šte. 2552. Poštni predal 169. Čekovni račun šte. 15.420.

Leto III.

Ljubljana, 31. januarja 1931.

Štev. 5.

Mnogostranska ali špecialna trgovina?

Vprašanje: mnogostranska, ali špecialna trgovina? je v principu rešeno ter velja za velika trgovska središča pravilo, da bodi trgovina špecialna, zlasti v centrih trgovskih središč. V provinci-jalnih krajih pa se je izkazal bolj praktičen sistem mnogostranske trgovine, ki je obveljal celo za periferije trgovskih središč samih.

Kakor ni pravila brez izjeme, so danes tudi v provinci-jalnih krajih gotove vrste trgovine špecializirane, in to povsem upravičeno. Še pred par desetletji je bila na primer manufakturna trgovina na deželi zelo redek pojav. Danes pa so špecialne manufakturne trgovine na deželi potrebne in uspevajo mnogokrat celo boljše nego v velikih trgovskih centrih. Isto je z nekaterimi drugimi špecialnimi trgovinami, v krajih, kjer je podana možnost njihovega obstoja. In marsikateri trgovec z mešanim blagom na deželi je občutil potrebo, da je svojo mešano trgovino ali špecializiral, ali pa razdelil v dva, oziroma celo v več samostojnih oddelkov.

Špecializiranje trgovine ni zahteva novejšega časa, temveč samo nadaljevanje razvoja trgovine, ki zahteva za vsako vrsto blaga vedno več posebnega strokovnega znanja, pa tudi v stroki sami vedno več vrst blaga in predmetov. Še pred dobrimi petdeset leti so le v redkih izjemah obstojale špecialne trgovine. V srednjem veku smo sicer imeli ločeno produkcijo in deloma tudi prodajo blaga po cehovskih zadrugah. Te pa pravzaprav niso bile trgovskega,

marveč veliko bolj industrijskega značaja in so se že tedaj naslanjale na trgovca, ki je imel v svoji prodajalni na razpolago blago različnih cehov poleg onega, ki ga je nakupil v dalni in bližnji tujini. Prava tedanja trgovina je bila še veliko bolj mnogostranska kot je sodobna trgovina z mešanim blagom.

Še pred nekaj desetletji se je n. pr. v trgovini z mešanim blagom celo v večjih krajih trgovalo obenem tudi z manufakturno, železnino, obuvalom, konfekcijo, stroji, steklenino, posodjem, rokodelskimi potrebščinami, z eno besedo: mešana trgovina je bila skoraj edina oblika trgovanja pred nekaj desetletji ter si v eni in isti prodajalni dobil ali upal dobiti vse, kar si potreboval.

Pojem med naravnimi in kulturnimi potrebami kupovalcev pa se spreminja leto za letom. Naravne potrebe se vedno bolj širijo. In kar smo morebiti lansko leto prištevali še h kulturnim potrebam, je letos postalo že naravna potreba, dasiravno meje med naravnimi in kulturnimi potrebami niso nikjer ostro začrtane in se prelivajo druga v drugo.

K naravnim človekovim potrebam sicer prišteva teorija vse ono, kar mu je za žitje in bitje neobhodno potrebno, tedaj: obleko, hrano in stanovanje. Ze samo ta teorija pa je tako raztegljiva, da tudi v tem pogledu ne moremo točno začrtati meje, kje se nehajo naravne potrebe človekove in pričenjajo one, ki jih je prinesel seboj duh in napredek

časa, tedaj: kulturne potrebe. In če bi danes skušali točno opredeliti naravne in kulturne potrebe sodobnega človeka, bi morda že jutri morali opredelitev korigirati ter marsikaj črtati iz indeksa kulturnih potreb in prenesti na indeks naravnih potreb. Nasprotno pa bi skoraj dnevno morali k indeksu kulturnih potreb današnjega človeka pripisati zopet nekaj novih predmetov.

Prav v istem tempu izpreminja tok časa tudi sistem trgovine. Kar je bilo še nedavno maloiskano blago, ki je obstojalo samo v eni kvalitetni stopnji, je danes predmet splošne potrošnje, ki se prodaja v različnih kakovostih, velikostih, vrstah in znamkah.

Poleg izpopolnitve strokovnega znanja za posamezne skupine blaga zahteva povečana potrošnja tudi večjih zalog, večjih investicij ter mora trgovec tem zahtevam ustrezati, ako želi uspevati in napredovati.

Kakor ne moremo točno opredeliti naravnih in kulturnih potreb sodobnega človeka, ne moremo danes postavljati splošnega pravila, ki naj bi govorilo v vseh okoliščinah v prilog, ali proti mnogostranski, oziroma specialni trgovini. Odgovor na to vprašanje daje trgovčeva okolica in njegova strokovna, pa tudi finančna usposobljenost.

V gotovih okoliščinah je ustanovitev specialne trgovine, ali vsaj ločenje dosedanje skupne trgovine na dva oddelka naravnost potrebna, v nekaterih slučajih celo za zakonom ukazana. (V mislih imamo tu zakon o kontroli nad živili, ki prodajo nekaterih predmetov živil prepovedujejo v enem in istem lokalu z drugim blagom, od katerega bi

se živila zamogla navzeti neprijetnega duha.) V prilog za ustanovitev specialne trgovine pa mora predvsem govoriti okolica, ki mora imeti vedno dovolj kupne moči, da prodajalni omogoča obstoj in uspešno delovanje.

Za večino naših podeželskih krajev prihaja tedaj še vedno v poštev sistem mnogostranske trgovine, zlasti, če so ti od večjega tržišča, v katerem obstoje že specialne trgovine, dovolj oddaljeni.

V takih krajih je trgovec dolžan imeti na zalogi in v prodajalni vse, kar se nanaša na predmete vsakdanje potrošnje. Ako vidi, da za obstoj specialne trgovine, oziroma za ustanovitev specialnega oddelka tudi za daljšo dobo naprej predvidevno niso dani pogoji, naj ima navzlic temu v zalogi tudi predmete bližnjih specialnih trgovin, v kolikor mu to dopuščajo finančna in druga sredstva. Pri takem blagu mu seveda ni potreba imeti vseh vrst in kvalitet, pač pa naj se omeji vsaj na kolikor mogoče veliko tistih vrst in kvalitet, ki so dnevno iskane.

To so postranski predmeti njegove trgovine, vendar pa imajo poleg drugega tudi velik propagandni pomen in obenem ustvarjajo pogoje za kasnejšo ustanovitev specialnega oddelka.

Če tudi so to le nekaki postranski predmeti trgovine, bi bilo zelo nespametno takemu blagu staviti višje cene kot jih ima za enako blago trgovec-specialist v najbližjem tržišču. Prav pri teh predmetih utrjuje nizka cena vero v solidnost trgovine. Povečani promet pa eventualno razliko bogato nadoknadi.

Uprava trgovine.

(Nadaljevanje.)

Posebnost pri blagovnem računu lesne trgovine je, da zamoremo sicer les, ne glede na vrsto in način obdelave voditi v glavni knjigi združen pod enim samim računom. Ker zahtevamo od računa blaga v glavni knjigi samo to, da nam pokaže skupne vsote prometa in

kosmati dobiček pri blagu, nam ta način vodstva blagovnega računa zadoštuje, zlasti, ker moramo poleg glavnega blagovnega računa voditi še posebno blagovno knjigo, v kateri šele razdelimo blagovni račun na posamezne skupine in vrste lesa.

5. Račun produkcije, ki tvori najbolj značilno posebnost lesne trgovine, vsled česar je zopet razdeljen na posamezne podračune, slično kot v salda-kontni knjigi različni računi upnikov in dolžnikov ter otvorimo vsakemu posameznemu odseku ali delu lesne produkcije poseben račun, za kar se poslužujemo posebne knjige, ali pa priključimo pri manjših podjetjih, ki se pečajo z nastavlavo lesa samo na enem kraju, ta del glavni knjigi in ga označimo z znakom L (= les).

6. Račun blagovnih stroškov se tudi razlikuje od splošnega načina, ker moramo tu oddeliti nekatere večje postavke na račun produkcijskih stroškov, kakor n. pr. večje vozne, zlasti za okrogel in deloma predelan les, dokler ni postavljen na glavno skladišče, ker so to dejanski stroški za predelavo lesa. Blagovne stroške predstavljajo samo oni zneski, ki smo jih za dovoz na kolo-dvor, nakladanje, carino itd. imeli z blagom v zvezi s prodajo in ne s predelavo ali z raznimi vozninami do našega oddajnega skladišča (znak: S).

7. Račun produkcijskih stroškov, ki je tudi posebnost lesne predelave ter vsebuje poleg stroškov in mezd za podiranje lesa tudi vse voznine do glavnega skladišča, kakor tudi vse postranske potreščine za produkcijo (olje za stroje, poprava strojev in vozil etc.). Glavni del produkcijskih stroškov pa tvorijo dne in mezde. Za ta račun moramo voditi radi preglednosti posebno knjižico, v kateri razdelimo posamezne produkcijske stroške na: voznine, dne, mezde, vzdrževalne stroške za stroje, obratovalne stroške, napravo zasilnih potov, odškodnine in slično. Račun označimo s kratico: Pr (- produkcija).

8. Račun režije predstavlja naše upravne stroške in je tudi priporočljivo vodstvo posebne orijentacijske razpredelbe ter stroškov v posebni knjižici, kjer jih razdelimo na: plače potnine, poštnine, pisarniške stroške, davke in slične oddelke stroškov za vzdrževanje uprave. Znak: R (-režija).

9. Račun denarnih zavodov (in poštno hranilnice). Znak: Z.

10. Račun nepremičnin (posesti hiš in

drugih stavb), ki služijo trgovini. Znak: B.

11. Račun investicij, ki naj poleg pre-mičnega inventarja zapopada tudi vse investicije za stroje, skladiščne in nakladalne naprave, vozila, dalje pogonske naprave (v kolikor jih nismo morda dodelili že nepremičninam, kamor običajemo vpisovati naprave za izrabo vodnih sil) in slično. Znak: I (investicije — inventar).

12. Račun obratne glavnice, slično kot pri splošnem knjigovodstvu. Znak: G.

Različne potrebe lahko nalagajo trgovcu, da otvori še kak drug poseben račun, v kolikor se ta ne da pridružiti kateremu že obstoječih.

Ustroj posameznih knjig.

Prima-nota, združena z blagajniško knjigo (glej opis v lanski 10.—15. štev.) se vodi po znanih nam principih, le s to razliko, da so računi in njim odgovarjajoči znaki nekoliko različni, ker so prilagojeni potrebam lesne trgovine.

Knjiga upnikov in dolžnikov (saldaconti) se v ničemer ne razlikuje od vodstva navadne salda-kontne knjige. (Opis v 15. in 16. lanski številki.)

Blagovna knjiga, ki jo vodimo tudi po principih navadne trgovske knjige (opis v lanski 17., 18. in 19. številki), tvori prvo večjo razliko med navadnim trgovskim knjigovodstvom in med knjigovodstvom lesnega trgovca.

Tu pridejo tudi predvsem do izraza razlike med onim lesnim trgovcem, ki se peča samo z nakupom in prodajo različnega lesa, ne da bi ga predelaval v lastni režiji, in med onim lesnim trgovcem, ki kupuje poleg tega tudi še neobdelan ali celo rastoč les ter ga predelava v lastni režiji.

Z ozirom na mnogovrstnost blagovne zaloge je priporočljivo vodstvo blagovne knjige na kartoteki pri količkah večjem podjetju in še posebej tam, kjer se trgovec peča tudi s predelavo lesa.

(Dalje prihodnjič.)

Pridobljajte našemu listu vedno nove naročnike!

Nekaj o elektriki.

Napredujoča elektrifikacija v naši državi zahteva od sodobnega trgovca, da vsaj v glavnih potezah pozna električne naprave. Zato smo prepričani, da ustrezemo vsem, ako v nekaj člankih seznamimo naše čitatelje z elektriko in električnimi napravami vsaj toliko, kolikor je iz trgovskega vidika koristno in potrebno.

Pričujoči članek izpod peresa enega naših najboljših strokovnjakov na tem polju naj služi kot uvod, kateremu bo sledilo še nekaj poučnih razprav.

(Uredn.)

Doba, v kateri živimo, se pogosto imenuje doba elektrike. Sicer bi jo z isto pravico lahko imenovali tudi dobo aeroplanov, ali dobo kemije; vendar je ravno elektrika najvidnejše posegla v naše vsakdanje življenje.

Jugoslavija je — izvzemši kvečjemu Dravsko banovino — razmeroma še malo elektrificirana. Podani so pa vsi predpogoji, da jo bo v kratkem prepregala gosta mreža električnih daljnovodov. Naše vodne sile, ki so izvečine precej nestalne, dopolnjujejo namreč obširna premogovna ležišča. Njih rujavni premog ni prikladen za izvoz, ker vsled slabše kakovosti ne prenese stroškov daljšega prevoza po železnici kot n. pr. črni premog. Pač pa nudi na mestu proizvodnje sežgan in pretvorjen v elektriko ceno in lahko razpoložljivo električno energijo.

Če govorimo o elektriki, se nehote vprašujemo, kaj je pravzaprav njeno pravo bistvo? Na to vprašanje žal ne vemo pravega odgovora, kakor ne pojmujeemo bistva svetovja sploh. Zadovoljiti se moramo z ugotovitvijo, da je elektrika prirodna sila, kakor n. pr. privlačnost zemlje, moč solnca, toplota in drugo. Vse te prirodne sile se sicer tako po obliki, kakor po učinku razlikujejo med seboj; imajo pa to skupno lastnost, da lahko pretvarjamo eno v drugo. Tako lahko pretvarjamo silo padajoče vode, ki v bistvu ni nič drugega kakor sila privlačnosti zemlje, v pogonsko silo vodnega kolesa ali turbine. S pomočjo tur-

bine lahko vrtimo dinamo, s katerim proizvajamo elektriko. Elektriko lahko spremenimo v svetlobo s pomočjo žarnice, ali v toploto v električnem likalniku, kuhalniku in električni peči. Končno jo lahko pretvorimo zopet nazaj v pogonsko silo pčtom elektro-motorja. Vsled tega se nam vsiljuje domneva, da obstoja pravzaprav le ena prvotna prirodna sila, ki se nam pojavlja v različnih oblikah. In ravno elektrika je najbrže ta prvotna sila. Najnovejša raziskavanja gredo še dalje ter trdē, da sploh vsa snov obstoji koncem koncev iz samih najmanjših delcev elektrike, elektroni imenovanih.

Pač smela trditev, da naj n. pr. kos kruha obstoji iz same elektrike! Toda, če pomislimo, da je škrob v moki kemično isto kot sladkor, ki razpada v tekoči alkohol, da celo dva nevidna in bežna plina kisik in vodik tvorita kemično spojena vodo, ki se lahko pojavlja kot para, tekočina ali kot led, se nam tudi zgorajšnja trditev o sestoji snovi ne bo več zdela tako gorostasna, dasi nam je sicer še dokaj težko pojmljiva. Ne smemo pa misliti, da je nauk o elektonih morda le plod bujne domišljije poedinega učenjaka, nasprotno, celo vrsto električnih pojavov v naravi si zamoremo zadovoljivo tolmačiti le na podlagi elektronske teorije.

Ker je torej elektrika sila, jo moramo znati tudi meriti, kakor n. pr. izmerimo vodno moč s konjskimi silami. Merodajna za vodno moč je predvsem množina vode ter njen pritisk, izražen v padcu. Slično si lahko električni tok predstavljamo kot tok elektronov, ki se z brzino 300.000 km na sekundo pretaka po električni žici. Množina elektronov predstavlja električni tok, pritisk tega toka pa njegovo napetost. Merilno enoto za električni tok imenujemo: amper, enoto za pritisk pa: volt. Ako pomnožimo električni tok z njegovim pritiskom, slično kakor množino vode s podcem, dobimo električno silo, vat imenovano; tisoč vatov da kilovat, ki je običajna merilna enota za električno silo.

Če pa hočemo določiti vso potrošnjo elektrike v gotovem času, pomnožimo kilovate še z urami ter dobimo tako kilovatne ure, ki nam jih zaračunava električna.

(Kilovatne ure = 1000 \times amperji \times volti \times ure.)

Končno naj omenimo še električni upor. Ako se zopet poslužimo primere s potokom, vidimo, da se hitreje in lažje pretaka po ceveh in žlebovih nego po razviti strugi. Pravimo, da je upor struge proti toku vode večji nego pa upor gladke cevi ali žleba. Ta upor se kaže v tem, da vodni tok izkopa dno in bregove struge. Slično tudi gotove sno-

vi bolje provajajo električni tok kot druge. Zelo dobri provodniki elektrike so kovine, zlasti srebro, baker in aluminij. Železo n. pr. ima osemkrat večji upor kakor baker. Snovi, ki elektrike sploh ne provajajo, imenujemo izolatorje. Najvažnejši med njimi so porcelan in kavčuk. Upor provodne žice napram električnemu toku se pa pojavlja v tem, da se žica segreje ali celo žari, in sicer tem bolj, čim večji je njen upor in čim jačji je električni tok. Merilno enoto za električni upor imenujemo: om. Imena amper, volt, vat in om so izbrana na čast slavnim fizikom. Ti pojmi nam tudi povsem zadostujejo, da zamoremo razumeti najvažnejše električne pojave.

Zborovanje našega obrtništva.

Dne 25. t. m. se je vršilo v veliki dvorani Trgovskega doma v Ljubljani pod predsedstvom g. Josipa Rebeke zborovanje Zveze obrtnih zadrug, na katerem je bilo zastopanih 52 zadrug od 57 včlanjenih po 81 delegatih. Polnoštevilnost je vsekakor dokaz zavednosti našega obrtništva.

Iz poročila g. predsednika posnemamo, da naše obrtništvo ob splošno neugodni konjunkturi preživlja težke čase, ter pričakuje, da bo to težko stanje vsaj deloma omejeno z novim obrtnim zakonom, ki naj bo zgrajen na najmodernejših načelih.

Zborovanje je ponovno spontano manifestiralo za sistem skupnih zbornic in obveznih obrtnih zvez ter obžalovalo, da je za ta edino uspešni in moderni sistem premalo umevanja med srbskim in hrvatskim obrtništvom. Uspešno delo in obramba interesov obrtnega stanu je mogoča le v skupnih organizacijah, ker posameznik ne pomeni nič. Zato je potrebno tudi med našim obrtništvom še mnogo organizatoričnega dela.

Po odobritvi računskega zaključka Zveze in proračuna za tekoče leto je zborovanje izrazilo želje obrtnikov v resolucija, ki zahteva v interesu obrtništva sledeče:

1. Omiljenje davčnih bremen in uvrstitve obrtništva v III. davčno skupino

ter oprostitev davka na poslovni promet, oziroma uvedba kombiniranega davka.

2. Znižanje uvoznih carin za obrtne surovine.

3. Prepoved izvrševanja domačih del inozemskemu obrtništvu.

4. Obširne odredbe za pobijanje šušmarstva na škodo obrtništva.

5. Zaščita oblačilne stroke potom prepovedi ustanovitve Batove tvornice ter prepovedi izvrševanja konfekcije potom strokovno neusposobljenih trgovcev.

6. Omejitev izdajanja obrtnih listov na skrajno potrebni maksimum.

7. Omejitev prekomernega števila vajencev, ki povzročajo vedno večjo brezposelnost med obrtništvom.

8. Pospeševanje ustanavljanja obrtno-produktivnih, nabavljalnih in kreditnih zadrug.

9. Olajšanje nabave kreditov in znižanje obrestne mere ter taks za posojila v obrtne svrhe.

10. Pospeševanje obrtno-nadaljevalnega šolstva ter prilagoditev obrtno-nadaljevalnih šol krajevnim potrebam prizadetega obrtništva.

To resolucijo naj pooblaščen odbor predloži kompetentnim mestom ter naj stori vse, da se želje obrtnikov upoštevajo.

Gospodarske beležke.

Pred našimi pogajanjimi z Avstrijo.

V kratkem pričnejo na Dunaju pogajanja za sklep naše trgovinske pogodbe z Avstrijo. Potek dosedanjih trgovinskih pogajanj Avstrije z Madžarsko kaže, da bo ta trgovinska pogodba navzlic pretiranim zahtevam avstrijskih agrarcev za naše gospodarstvo velike važnosti, ker bo temeljila na razmeroma ugodni podlagi avstrijsko-madžarske trgovinske pogodbe, v kateri so za medsebojno trgovanje poleg dosedaj običajne klavzule o največjih ugodnostih dane še druge preferenčne bonitete, ki pridejo po vsej priliki tudi pri naši pogodbi do veljave.

Zavarovanje v zlatih dinarjih.

V zadnjem času so nekatere zavarovalne družbe pričele vršiti zavarovanje, zlasti življensko v zlatih dinarjih. V zvezi s tem se je v časopisju razvnela polemika, v kateri je ena stranka zastopala mnenje, da je zavarovanje v zlatih dinarjih nezakonito, ker pri nas nimamo zlate valute.

Druga stranka pa nasprotno upravljeno zagovarja obstoj in pravoveljavnost zavarovanja v zlati valuti, ker je s finančnim zakonom za leto 1924-25 predvideno tudi kovanje zlatnikov v znesku 20 milijonov dinarjev.

Za enkrat je tedaj zavarovanje v zlatih dinarjih pravomočno. Verjetno pa je, da bo vlada izdala z zakonom o zaščiti valute tudi prepoved, ki se bo nanašala na zavarovanje v zlatih dinarjih.

Žrebanje obveznic vojne škode.

Na zadnjem žrebanju vojne škode so bile izvlečene sledeče serije: 94, 734, 854, 948, 1034, 1146, 1241, 1318, 1352, 1749, 1823, 2036, 2191, 2339, 2342, 2368, 2618, 3106, 3175, 3189, 3219, 3471, 3760, 3981, 4005, 4227, 4355, 4413, 4491, 4652, 4660.

Za izžrebane obveznice teh serij se prične izplačevati 1. marca t. l. za vsako obveznico 1000 Din.

Sedmi kupon neizžrebanih obveznic se prične izplačevati 1. febr.

Prepoved uvoza svinj v Avstrijo.

Časopisje je tekom tedna poročalo, da je Avstrija prepovedala uvoz naših svinj zaradi svinjske kuge. Res je sicer, da se je v nekaterih krajih pojavila svinjska kuga, vendar ne v taki meri, da bi bila po dosedanjih običajih prepoved uvoza utemeljena.

Kolikor smo se informirali na merodajnem mestu, se prepoved uvoza naša samo na plemenske svinje, dočim je uvoz zaklanih prašičev, kakor tudi živih, za klanje namenjenih, še vedno dovoljen, v kolikor to ni v nasprotju z dosedanjimi veterinarskimi predpisi.

Pogin slovenskega združenstva v Italiji.

Za kulturnimi ustanovami se je fašizem lotil gospodarskih organizacij Jugoslovenov v Italiji ter zadal zadnji udarec slovenskemu združenstvu s tem, da je nastavljal pri zadnji slovenski združni matici svojega komisarja, ki je pravkar dovršil svoje uničevalno delo ter pognal v konkurz Zadržno zvezo v Gorici in z njo vred upropastil 190 njenih članic: 68 kreditnih in 122 konsumnih združenj, ki se morajo zadovoljiti s 40% kritjem, poleg tega pa so jim zapadli njihovi vloženi deleži.

Malokatera zadruga bo zamogla prenesti ta udarec in je večina njih obsojena na pogin. Ker s tem preneha tudi zadnja slovenska združna centrala v Italiji, je porušena obenem tudi zadnja gospodarska vez Slovencev.

Reklamni lepaki na vagonih.

Nekateri izvozniki nalepljajo svoje reklamne lepake (tvrdko) na vozove, ki so v mednarodnem prometu. Ker je v inozemstvu (posebno v Italiji) taka reklama podvržena posebnemu davku, odstranjevanje takih lepakov na obmejnih postajah pa je vezano s stroški, je železniška uprava prepovedala lepljenje lepakov na vagona, ki so v mednarodnem prometu.

Polom velike tekstilne tvrdke.

Znana velika zagrebška tekstilna tvrdka Fischer & Bruchsteiner je zašla v plačilne težkoče ter nudi upnikom 40% poravnavo tekom enega leta, za sedaj brez garancije. Pasiva tvrdke znašajo nad 20 milijonov dinarjev, aktiva pa okoli 16 milijonov, a je iz te aktive treba pokriti okoli 5 milijonov dinarjev prvenstveno zavarovanih domačih bančnih terjatev.

Domače tekstilne tovarne imajo nasproti tvrdki okoli 2-5 milijona dinarjev. Večina upnikov je med dobavitelji v inozemstvu, in sicer imajo tirjati inozemski upniki (v milijonih Din) iz Anglije 2, Italije 3, Madžarske 7-5, Francije in Belgije 1, Nemčije 1 in Češkoslovaške 1-5 milijona Din.

Naš sadni izvoz.

V pretečenem gospodarskem letu (od 1. septembra 1929 do konca avgusta 1930) smo iz države izvozili sledeče množine sadja in sadnih izdelkov (z vrednostjo v milijonih dinarjev v oklepajih):

	vagonov:	milj. Din
sveže slive	2200	(50)
suhé slive	800	(40)
jabolka, hruške etc.	3000	(80)
grozdje	400	(20)
orehi	700	(31)
marmelada	20	(10)
vino	600	(20)
špirit	400	(20)
mošt	2000	(4)
žganje - likerji	5	(1)

Skupno smo izvozili v enem gospodarskem letu 8320 vagonov sadja in sadnih izdelkov v vrednosti 255 milijonov dinarjev.

Odstranjevanje »šmarnice«.

Srezko poglavarstvo v Murški Soboti je odredilo, da morajo tamošnji vinogradniki »šmarnico« cepiti še tekom te sezone s plemenito trto, sicer jo bodo morali prihodnje leto izkoreniniti.

Uvoz plugov je prost carine.

Vsled sklepa finančnega ministra je uvoz plugov v našo državo do 30. junija t. l. carine prost.

Zasluzek industrijskega delavstva.

Iz revije »Index«, ki jo izdaja zagrebška Delavska zbornica, posnemamo, da je tedenski zaslužek industrijskih delavcev v naši industriji sledeč (v prvem stolpcu za kvalificirane, v drugem za nekvalificirane delavce):

Industrija:	I.	II.
lesna	270	150
prehranbena	314	164
gradbena	448	192
rudarska	301	120
tekstilna	237	216
grafična	685	300

Najslabše so plačani delavci pri tekstilni, najboljše pa pri grafični industriji.

Statistika industrije na Hrvaskem.

Iz poročila zagrebške Zbornice TOI razvidimo, da je število industrijskih podjetij v obliki delniških družb, ki je leta 1919 znašala 138 industrij, rastlo vse do 1923, ko je doseglo število 342. Od tedaj pa je do konca leta 1928 število industrijskih podjetij padlo na 284 tvrdk in se leta 1929 zopet nekoliko dvignilo na 289.

Pač pa je v stalnem naraščanju delniška glavica industrijskih družb, ki je znašala leta 1919 76-5 milijona dinarjev, koncem leta 1929 pa 1202 milijona dolarjev ter se je v enem desetletju skoraj šestnajstkrat pomnožila, kar je dokaz nevzdržnega razvoja in napredka.

Pred trgovskimi pogajanjimi z Bolgarijo.

V dosedanjih razgovorih so bili odstranjeni vsi nesporazumi ter se prično v najkrajšem času razgovori za sklep trgovinske pogodbe.

Zanimanje za mlečne proizvode.

Večja solunska tvrdka se zanima za nakup našega sira, masla in surovega masla za Grčijo. Interesenti dobijo pojsnila pri Zbornici za TOI v Zagrebu.

Povečani izvoz svinj.

Vsled carinske vojne z Madžarsko so Čehoslovaki te dni nakupili v Vojvodini večje množine svinj.

SME LI TRGOVEC PRODAJATI BLAGO IZPOD LASTNE CENE?

V letošnji tretji številki smo med gospodarskimi beležkami prinesli vest o tožbi, ki jo je mariborska tvrdka »Unio«, d. z. o. z. naperila proti drogeriji Feher v Somboru, kar je baje slednja prodajala muholovni pakir »Aeroxon« izpod lastne nabavne cene.

Vest je bila v tej obliki vsekakor zanimiva, ker se je predmet tožbe (na podlagi zakona o nelojalni konkurenci) nanašal po informacijah hrvatskega časopisja na vprašanje, če sme trgovec prodajati blago izpod lastne cene, ne da bi s tem kršil zakon o nelojalni konkurenci.

Zanimali smo se za ta proces, ker bi bil z njegovim izidom več ali manj prizadet dosednji trgovski običaj, da se v reklamne svrhe gotovo blago prodaja po lastni ceni, ali izpod lastne cene, ali celo podarja konsumentom v reklamne svrhe (šlagerji!). Čudna se nam je zdela zadeva tudi vsled tega, ker v zakonu o nelojalni konkurenci nismo mogli najti nobene določbe, ki bi prepovedovala prodajo blaga pod lastno ceno.

Po novejših informacijah pa je v tem slučaju dana kršitev zakona o nelojalni konkurenci.

TRGOVINSKA POGAJANJA S ČEŠKOSLOVAŠKO.

Te dni se vršijo v Pragi pogajanja za sklep naše trgovinske pogodbe s Češkoslovaško. Ta pogajanja po vsej pravici lahko štejemo za najvažnejši dogodek v naši zunanji trgovini. Kakor so namreč naše politične vezi s Češkoslovaško nad vse pristržne in bratovske, smo v gospodarskem oziru na popolnoma različnih potih.

Naša, pretežno agrarna država išče tržišč za svoje poljske pridelke, istočasno pa mora bdeti nad svojo, razvijajočo se industrijo. Nasprotno pa ima Češkoslovaška pretežno industrijski značaj in mora skrbeti, da utira svojim industrijskim produktom pot v inozemstvo. Na drugi strani pa spada Češkoslovaška v vrsto onih držav, ki želijo povzdigniti lastno kmetijstvo, vsled česar je uveden tam agrarni protekcionizem skoraj v isti meri kot v Avstriji.

Tvrdka Feher v Somboru je svoječasno kupovala od tvrdke »Unio« v Mariboru večje množine muholovnega papirja, vsled česar ji je dobaviteljica tudi odstopila v porabo reklamni kliše z napisom »Aerokson«.

Drogerija Feher je pričela prodajati cenejše muholovke, za reklamo pa se je poslužila klišeja »Aeroxon«, ki je kot renomirana znamka tudi v njenem okolišju na najboljšem glasu. Naročnikom pa je seveda ob naročilu poslala drug, cenejši muholovni papir ter s tem oškodovala na eni strani tvrdko »Unio«, na drugi pa druge tamošnje trgovce, ki seveda niso mogli »Aeroxon« prodajati po tako nizkih cenah kot so bile cene drugega muholovnega papirja.

Zadeva je rešena s tem, da je tvrdka Feher dala tvrdki »Unio« izjavo, v kateri priznava svojo krivdo in se ji zahvaljuje, da je odstopila od tožbe.

Vprašanje, če sme trgovec prodajati blago izpod lastne cene tedaj ne obstoji in sme trgovec staviti svojemu blagu poljubne cene; seveda zopet ne tako visokih, da bi prišel vsled tega v konflikt z zakonom proti navijanju cen.

Gospodarske težnje obeh držav so si vsled tega v ostrem nasprotju ter so domneve, da bo dosega sporazuma lahka stvar, preuranjene, dasiravno je teren za ustvaritev pogodbe vsled brezpogodbenega stanja z Madžarsko nekoliko ugodnejši.

Gotovo je samo to, da je naše trgovanje s Češkoslovaško doslej vedno globoko pasivno ter smemo od nove pogodbe upravičeno pričakovati izboljšanja. Če bi se pa pogajanja razbila, kar tudi ni izključeno, bo ostalo vsaj pri starem, oziroma se bo položaj za nas navzlic temu avtomatično izboljšal, ker bi lahko nudili drugim odjemalcem naših agrarnih pridelkov večje ugodnosti za njihovo industrijsko uvozno blago, upoštevajoč pri tem primerno zaščito lastne industrije.

BANOVINSKI CESTNI FOND.

Proračun splošnih izdatkov smo objavili v zadnji številki ter omenili, da ne vsebuje stroškov za gradnjo banovinskih cest, ki je predvidena s posebnim cestnim fondom. Iz splošnega proračuna je določenih za cestni fond 5,090.000 dinarjev.

Skupni izdatki za cestni fond so za proračunsko leto 1931/32 proračunani na 45,350.000 Din ter se krijejo iz sledečih dohodkov (v milijonih dinarjev):

drž. in ban. taksa na motorna vozila	4.—
davek na vprežno živino	1.—
davek za nakladanje in razkladanje na železnici	14.5
trošarina na bencin	9.—
avtobusna podjetja	4.—
šoferska taksa	—26
taksa na zavarovanje motornih vozil	—25
trošarina na pnevmatiko	1.—

odkup osebnega dela na cestah 6.—
razni dohodki —25

Ostane se krije iz že omenjenega prispevka iz splošnega proračuna.

Najbolj občutno postavko cestnega proračuna predstavlja davek na nakladanje in razkladanje na železnici, ki bo močno škodoval naši industriji in trgovini, posebno pa lesni trgovini, ki že brez tega preživlja težko krizo. Deloma pade to breme tudi na kmetijske proizvode. Iz teh dohodkov se pokrijejo 14.5 milijona dinarjev ali 32% proračuna.

Največji prispevek odpade na lastnike motornih vozil, ki plačajo skupno na taksah, trošarinj na bencin in pnevmatiko ter na odškodnini za prekomerno uporabo cest znesek 18.5 milijona dinarjev ali nad 40% skupnih izdatkov.

Na odkup osebnega dela odpade 6 milijonov dinarjev ali 13%. Iz splošnega proračuna se pokrije dolnjih 13% in odpade na vse druge postavke le 2%.

KRIZA NAŠE TEKSTILNE INDUSTRIJE.

Mila zima, še bolj pa splošna gospodarska kriza, po kateri je zlasti prizadeta kmečka večina našega prebivalstva, je povzročila skoraj popoln zastoj v manufakturni trgovini. Dasiravno so cene globoko padle, je zmanjšana kupna moč prebivalstva še vedno večja, vsled česar se omejuje v nakupovanju.

Našim manufakturnim trgovcem ni nudila ta zima niti tretjine pričakovanega uspeha, v mnogih slučajih je promet padel celo na eno samo petinko lanskega prometa, ki tudi ni bil najboljši, vsled česar se nahaja manufakturna trgovina v izredno težkih okoliščinah, poleg tega pa je preobreme-

njena z davčnimi dajatvami. Stranke, ki so doslej vedno kupovale v gotovini, so danes navezane na kredit, vsled česar se je tudi močno zmanjšala likvidnost manufakturnistov.

Posledice slabega trga seveda občuti močno naša tekstilna industrija, ki navzlic zmanjšanemu obratovanju težko plasira del svojih zalog in še te vsled zmanjšane likvidnosti manufakturnistov pod neugodnejšimi plačilnimi pogoji. Dasiravno se uvoz tekstilij stalno niža, ne napreduje domača tekstilna industrija v razmerju, kakor bi ga bilo pričakovati, marveč celo nazaduje in se omejuje v produkciji.

Po širnem svetu.

Ponarejeni šilingi.

Na Dunaju je prišlo v promet več ponarejenih bankovcev po 100 šilingov. Ponaredbes so tako dobre, da se le s težavo ločijo od pravih bankovcev. Ponarejevalcev še niso izsledili.

Izvoz živega srebra iz Italije.

S pridobitvijo naše Idrije je močno izboljššan gospodarski položaj Italije, ki je lansko leto v prvih desetih mesecih izvozila 3465 meterskih stotov živega srebra.

Avstrijsko-madžarska trgovinska pogajanja.

Pravkar je bila podpisana prijateljska pogodba med Avstrijo in Madžarsko, ki predvideva med drugim tudi obvezno gospodarsko sodelovanje obeh držav.

V trgovinskih pogajanjih med obema državama pa je prišlo do važnih razgovorov, ki naj bi bili obenem tudi prvi poskus uvedbe preferenčnega carinskega sistema, o katerem smo že mnogo govorili. Ker se hočeta državi izogniti posledicam takozvanih ugodnostnih carin, katerih bi zamogle biti deležni tudi kasnejše države-pogodnice, nameravata uvesti preferenčni sistem na podlagi izvoznih premij, ki bi jih dajala Madžarska svojim izvoznikom agrarnih pridelkov v Avstrijo, Avstrija pa industrijskim izvoznikom na Madžarsko in bi te premije obe državi medsebojno obračunavali.

Trgovinska bilanca Francije.

V pretečenem letu je znašala skupna vrednost francoskega izvoza 42.829.6 milijona frankov, uvoza pa 52.344.4 milijona frankov ter je trgovinska bilanca pasivna za 9.514.8 milijona frankov. V primerjavi z letom 1929 je nazadovala vrednost izvoza za 309.5 milijona frankov, vrednost uvoza pa 5.876.2 milijona frankov. Nazadovanje vrednosti uoza gre na račun padanja cen. Lanska bilanca je je primerjavi s predlansko mnogo ugodnejša.

Špekulacija z žitom v Franciji.

Na francoskih žitnih borzah je cena pšenice nenadoma poskočila od 107 na 174.75 franka. Ta porast cen je posledica naredbe francoskega kmetijskega ministra, ki je odredil maksimiranje žitnih cen na 175 frankov, hoteč s tem zaščititi kmetijstvo. Nenadni dvig borznih cen pa priča, da naredba ni imela dobro zasnovanih temeljev ter je koristila borznim špekulantom, udarila pa reelno trgovino in vse socialne sloje.

Radi teh nespretnih mahinacij kmetijskega ministra je odstopila cela vlada in bila dne 27. t. m. imenovana nova.

Francija odpravlja tuje delavce.

Zadnje čase se je nadloga brezposelnosti pričela širiti tudi v Franciji, kjer je doslej našlo zavetišče okoli poldrug milijon inozemskih brezposelnih.

Da pa se ubrani brezposelnost, je francoska vlada obvestila, da bo na lastne stroške odpravila v domovino večje število inozemskih delavcev, da najdejo zaposlitev njeni lastni državljani. Doslej znaša sicer število brezposelnih v Franciji okoli 17.000, a bo verjetno to število pričelo naraščati, vsled česar preti tudi drugim tisočem naših delavcev v Franciji (zlasti Prekmurcev in Medjumurcev) prisilni povratek v domovino. Gotovo je, da bo naša vlada intervenirala, da vsaj za naše ljudi ne bodo naredbe prestrogo izvajali.

Pred ustanovitvijo svetovnega sladkornega kartela.

Lanskoletni poizkusi, ustvariti svetovni sladkorni kartel, so se razbili na odporu nemške sladkorne industrije. Zadnje čase pa je ta odpor ponehal, vsled česar pride najbrže v kratkem do ustanovitve svetovnega sladkornega kartela.

Novo zahteve avstrijskih kmetovalcev.

V nobeni evropski državi ni poljedelstvo tako močno zaščiteno kot v Avstriji. Avstrijski agrarci pa se z dosedanjo, pretirano zaščito še vedno ne zadovoljujejo ter so te dni (baš pred pričetkom trgovinskih pogajanj z Jugoslavijo in Madžarsko) stavili vladi nove zahteve po carinskem protekcijonizmu, ki gre takó daleč, da zahtevajo za žito carinó 40 šilingov (doslej 2.88 šil.) ali 320 Din na 100 kg. Če računamo, da stane naša, na mejo postavljena pšenica približno 210 Din, moramo priznati, da so zahteve avstrijskih agrarcev ogromno pretirane ter na katastrofalno škodo vsem ostalim panogam avstrijskega gospodarstva. Enake zahteve stavijo tudi za vse druge poljske pridelke in za živino.

Gotovo je, da bo morala avstrijska vlada odkloniti te pretirane zahteve, ali pa uničiti svojo industrijo in se odreči sleherni zunanji trgovini, kar bo težko socialno krizo v Avstriji še bolj poostriilo.

Italijanska trgovinska bilanca.

Po zaključku trgovinske bilance Italije za pretečeno leto znaša izvoz 12.117,8, uvoz pa 17.350 milijonov lir ter je zunanja trgovina Italije o pretečenem letu zaključena s 5.232,2 milijona lir deficita. Predlanski deficit je znašal 6.428,8 in se je pasivnost italijanske zunanje trgovine nekoliko znižala, tem občutnejše pa je nazadovanje vrednosti izvoza in zlasti uvoza, ki priča o slabem gospodarskem položaju Italije.

Naraščanje brezposelnih na Češkoslovaškem.

Koncem leta 1930 je znašalo število brezposelnih na Češkoslovaškem 230 tisoč 800, dočim je bilo koncem oktobra le 116.900 brezposelnih. Tekom dveh mesecev se je tedaj število podvojilo. Deloma je to posledica zaključene gradbene sezone, še bolj pa zastoja v industriji.

Skupne gospodarske zbornice na Češkoslovaškem.

Medtem, pa se pri nas v Beogradu in Zagrebu zavzemajo za sistem ločenih gospodarskih zbornic, je na Češkoslovaškem v novem zakonu o gospodarskih zbornicah odločno poudarjena skupnost zbornic s posebnimi oddelki za trgovino, obrt in industrijo in po potrebi tudi za denarne zavode.

Znižanje diskonta.

Holandska državna banka je znižala diskontno mero na 2 in pol odstotka. Slavenska in hrvaška vina za hl:

Svetovni indeks cen.

Tudi ta teden prikazuje indeksi cen na debelo v svetu še vedno nazadovanje, dasiravno je padanje neznačajno, a se nadaljuje umerjeno. Tekom tedna so padli indeksi cen na debelo: v Ameriki od 78,3 na 77,9, v Franciji od 88,7 na 87,2, v Angliji od 69,2 na 68,6, v Italiji od 55,8 na 55,7.

Hausse na italijanskih efektivnih borzah.

Ostre odredbe, ki jih je naperila italijanska vlada proti borznim spekulantom, so rodile uspeh in so na milanski borzi pričeli zopet rasti papirji industrijskih podjetij. Tako so n. pr. delnice Isotta Fraschini poskočile v enem dnevu za 15 točk. Tudi vrednost ostalih papirjev je zrastle za 10 do 15 odstotkov.

Pospeševanje živinoreje v Rusiji.

Revolucija, lakota in spremenjajoči pojavi so mestoma uničili živinorejo v Rusiji. Po izjavi Stalina pa so storjeni vsi potrebni koraki, da se živinoreja dvigne na najvišjo stopnjo ter že dosežani uspehi kažejo, da bo v najkrajšem času mogoče razviti velik izvoz živine v inozemstvo.

Nazadovanje svetovne produkcije železa in jekla.

Vsled splošne gospodarske depresije je močno in prvič po vojni nazadovala produkcija žita in jekla v vseh delih sveta, izvemši Rusijo. V primerjavi s predlansko produkcijo je padla produkcija jekla za 19% in znaša 49,5 milijona ton, produkcija železa pa je padla za 17,4% in znaša 95,4 milijona ton.

Tržna poročila.

Ljubljanski živinski trg.

Cene so ob majhni kupčiji zopet nekoliko popustile ter se plačuje kg žive teže: voli I. 8 Din, 77. 7 Din, III. 6-50; krave debele 5-6 Din, klobasice 3-4 Din; teleta 10-11 Din.

Na dunajskem živinskem trgu je prvovrstna živina obdržala staro ceno, slabše blago je šlo za spoznanje navzdol.

Praščiči, ki so pretečeni teden nekoliko padli v ceni, so se zopet učvrstili, zlasti mesne svinje, ki so šle za 5 do 10 grošev pri kg navzgor.

Zagrebski živinski trg ima razen malenkostnih razlik, ki se nanašajo bolj na kvaliteto in na živino za rejo, neizpremenjene cene preteklega tedna. Pro-met je nekaj živahnější.

Za pocenitev kvasa.

Na zadnjem obrtniškem zborovanju v Ljubljani je bila med drugim iznešena tudi želja, naj bi se dovolil carine prosti uvoz kvasa, ki ga morajo peki domačim podjetjem plačevati po 31 Din kg, dočim bi ga lahko dobili iz Avstrije po 16 Din. Znano je, da so naše tvornice kvasa dosegle pri vladi prepoved ustanavljanja novih tvornic kvasa in zado- bile s tem nekak monopol, poleg tega pa je pri nas zabranjen uvoz kvasa, kar daje tovarnam možnost nastavljanja pol- ljubno visokih cen. Ker je kvas važen predmet vsakdanje porabe, je želja obrt- nikov ne samo upravičena, marveč iz trgovskega in socijalnega stališča nuj- no potrebna ugoditve.

Zito.

Zitne cene so se na ljubljanski borzi učvrstile ter se v splošnem položaj zo- pet okreplil.

Na borzi notirajo iste cene, kot smo jih javili v zadnji številki. Popraviti je treba samo zadnjo postavko pri koruzi, ker notira nova, času primerno suha s kvalitetno garancijo do namembne po- staje, navadna voznina Din 140—142:50, in ne 140—154:50 Din, kot je bilo po- motoma javljeno.

Produkcija in poraba čaja.

Čaj se je navzlic slabi konjunkturi in padanju cen še obdržal na trdni podla- gi ter kaže svetovna produkcija in po- raba čaja sledeče množine v milijonih lbs. (Lbs = 0.4536 kg):

Leta:	pridelek:	poraba:
1927	870	855
1928	900	898
1929	950	900

Značilno je, da je navzlic veliki pro- dukciji in razmeroma majhni porabi čaj v pretečenem letu ne samo obdržal svoje cene, marveč je šel celo navzgor ter je skoraj edina izjema pri splošnem padanju cen.

Ta trdnost je bila dosežena deloma vsled slabe letine, še bolj pa vsled lan- ske omejitve čajevih plantaž, ki so bile samo v angleški Indiji zmanjšane za 57 milijonov lbs.

Daljni padec cen cinka.

Na londonski kovinski borzi so cene cinka pretečeni teden ponovno padale ter se je prodajala tona po 12.45 funt šterlinga (3424 Din). Začetkom preteče- nega leta je notirala tona cinka 19.75 funt šterlinga. Tedaj so cinkove cene tekom dobrega leta nazadovale za 30.7 odstotkov.

Zmanjšano povpraševanje po cinku, zlasti radi omejene industrijske porabe kaže, da ni pričakovati skorajšnjega dvi- ga cen, prej zopet nazadovanja.

Tržišče kožuhovine.

Vsled rezerviranosti Amerike, ki se omejuje v nakupih, deloma pa tudi radi napovedane velike aukcije za kožuhovino v Moskvi, so cene kož divjačine nadalje popustile.

Prekupčevalci na Hrvatskem plačuje- jo blago po sledečih cenah: kune zlatice 700—720 Din, kune belice 680—700 Din, vidre 400—500 Din, gorske lisice 250 do 280 Din, poljske lisice 150—180 Din, di- hurji 100—120 Din, divje mačke 80 do 100 Din, jazbeci 75—80 Din, zajci 7 Din, vervice 4—5 Din, krti 1—1.25 Din.

Dne 3. februarja prične v Sarajevu veliki sejem kožuhovine, in imajo obi- skovalci 50% popusta na železnicah. Ti sejmi se bodo odslej vršili redno vsako leto.

Cene na ljubljanskem kožnem sejmu so veliko višje že sedaj kot so znašale cene prekupčevalcev. Več o tem v pri- hodnji številki.

Konoplja.

Prvovrstno blago je nekoliko porastlo v ceni ter notirajo na tržišču v Odžacih sledeče cene: kmečko blago I. 4—4.75, II. 3.25—3.75, konoplja za vrvarstvo 8 do 9.

Ali ste poravnali naročnino!

VINSKE CENE NA ZAGREBSKI BORZI.

Na zagrebski borzi notirajo za vino sledeče cene:

plješevičko — staro: 9—12 % 350—550, novo namizno 11—12·5 % 450 do 500, portugizec 11—12·5 % 400—600, graševina 11—12·5 % 550—700; **brodsko** — staro: 9—12 % 350—500, novo: kadarka 11—12·5 % 600—700, ružica 600—700, graševina 11—12 % 700 do 800; **moslavačko** — staro: 8—12 % 250 do 450, novo: namizno 11—12·5 % 400 do 600, graševina 12—12·5 % 600—700; **zagorsko** — staro: 8—11 % 250—450; **križevačko** — novo: 10—11 % 350 do 450; **kutjevačko** — novo: graševina in ružica 11—12·5 % 600—800, traminec, rulanec in savigno 12—13 % 800 do 1000; **sremsko** — novo: graševina 11 do 12 % 600—800, ružica 11—12 % 500—700.

Dalmatinska vina — nova (za stopnjo alkohola v hl): **kaštelansko**: opolo 13 % 20—26, črno 13—14 % 20—24, belo 12

do 13 % 24—26; **pelješačko**: opolo 12 do 13 % 20—23, dingač 15—16 % 15 do 50, črno 12—13 % 20—23; **korčulansko**: črno 12·5 % 20—22; **šibeniško**: črno 12—13 % 18—22; **viško**: belo 13—14 % 28—32, opolo 13—14 % 24—26, specialni opolo 13—15 % 30—32, vugava 13—15 % 32—35.

Banatska vina — nova (za hl, franko postaja Veliko Središče): **vršačko**: 9 do 9·5 % 100—110, kadarka 10·5—11 % 160—180; **subotičko**: 11—12 % 250 do 300; **guđurica**: 11 % 200, 10 % 160.

Špirit (pri odjemu 100 hl brez državne trošarine): za pitje 90 % 7—7·25, za industrijo 90 % 6·25—6·50, denaturirani 90 % 6—6·50, denaturirani 94 % v cisterni 6—6·50, surovi špirit 90 % 5·50—6.

Žganje (za hektolitersko stopinjo alkohola): slivovka 40—45, tropinovec 25—35, jabolčni konjak 35—40, slivovka 25 odstotkov 36—38.

Borzna poročila.

DENARSTVO.

Gibanje valute v tekočem tednu.

Uradni tečaji Prosti tečaj

1 angleški funt	274·20	275—
1 ameriški dolar	56·35	56·50
1 avstrijski šiling	7·95	7·95
1 belga	7·88	7·87
1 bolgarski lev	—409	—41
1 češkoslovaška krona	1·675	1·67
1 francoski frank	2·217	2·22
1 grška dragma	—73	—73
1 italijanska lira	2·954	2·96
1 madžarski pengö	9·88	9·88
1 nemška marka	13·45	13·45
1 poljski zlot	6·33	6·32
1 rumunski lej	—335	—33
1 španska peseta	6·01	5·99
1 danska krona	15·067	15·06
1 švicarski frank	10·959	10·96
1 holandski goldinar	22·69	22·76
1 turška lira, papir	26·70	26·70
1 zlati frank	10·959	10·96
1 kanadski dolar	56·05	56·03
1 norveška krona	15·067	15·06
1 brazilski milreis	5·20	5·20
1 argentinski pezos	18·70	18·68
1 švedska krona	15·127	15·12
1 egiptovski funt	281·20	281—

Španska peseta se je zopet nekoliko popravila. Sicer neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Državni papirji: Vojna škoda promptna 415—416, 7 $\frac{1}{2}$ % Blairovo posojilo 80—80·50, 8% Blairovo posojilo 91·50 do 92·25, investicijsko posojilo 86·50—87·50, tobačne srečke 28 ponudba, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 79·50—80, 4 $\frac{1}{2}$ % bosanske obveznice 51 ponudba, begluške obveznice 67—68, Rdeči križ 48 ponudba, Seligmanovo posojilo 7% 79·21—80·50.

Vojna škoda je ponovno nazadovala za 3—5 točk. Sicer neizpremenjeno in so kurzi državnih papirjev čvrsti.

Privatni efekti: Ljubljansko kreditna banka 124 povpraševanje, Prva hrvatska štedionica 975—980, Strojne tovarne 80, Trboveljska premogokopna 323 do 320, Kranjska industrijska družba 312, Združene papirnice Vevče 128 povpraševanje, Narodna banka 8100—8150, Kreditni zavod 170—180, Ruše 235 do

Položaj na efektivnem tržišču je neizpremenjen.

Lesno tržišče.

Iz osrednje sekcije lesnih trgovcev.

Osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani se je na svoji seji konstituirala ter je izvoljen predsednikom g. ing. Kobi, podpredsednikom pa gg. E. Marinc iz Celja in Fr. Škrbec iz Ljubljane.

Obenem se je osnovala informativna sekcija, ki bo v tesni zvezi z Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine na razpolago vsem lesnim trgovcem za pojasnila.

Anketa v lesni krizi.

V prvi polovici februarja se vrši v Beogradu anketa o lesni krizi ter o merah, ki naj se podvzamejo, da se izboljša lesna trgovina. Anketa se vrši pod vodstvom ministra za šume in rude ter ob sodelovanju predstavnikov lesne trgovine.

Dražba lesa v Delnicah.

Dne 11. februarja se bo pri sreskem načelstvu v Delnicah prodalo 275 jelovih, 178 bukovih in 67 javorjevih stebel. Vzklicna cena je 30.275 Din.

Znižanje globe.

Radi neprijavljene prenosne takse pri neki kupoprodajni pogodbi je bila lesna tvrdka »Drach« obsojena na globo 33 milijonov dinarjev. Sedaj ji je kazen odpuščena ter plača le prenosno takso v znesku 3 milijonov dinarjev.

»Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4 Prodaja na obrokel

Lesni trg v Španiji.

Španija se zelo uspešno brani ruskega dumpinga s tem, da ima visoke uvozne carine na les, ki se uvaža iz držav, s katerim nima sklenjene trgovinske pogodbe. Carino na les bo sedaj še povišala. Ker kmalu poteče naša pogodba s Španijo, od katere naš lesni trg sicer vsled nestabilnosti španske valute in vsled neurejenih notranjih razmer, ki so omejevale gradbeno delavnost, sicer ni imel koristi, se pričnejo v februarju razgovori za sklep nove trgovinske pogodbe. Upajmo, da bo to leto srečnejše ter da se naš izvoz lesa v Španijo končno vendarle razširi.

Zanimanje za železniške pragove.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu ima več povpraševanj iz inozemstva za naše pragove. Interesenti dobe brezplačna pojasnila pri omenjenem zavodu pod št. 10.002.

Kriza lesne industrije v Bosni.

Javili smo že, da je popolnoma ustavilo obratovanje pet velikih lesnih podjetij v Bosni. Poleg tega pa so vsa največja lesna podjetja omejila obratovanje za polovico. Sedemdeset manjših in srednjih žag je deloma ali pa popolnoma ustavilo produkcijo. Dočim je bilo še lani v lesni industriji v Bosni zaposlenih okoli 30.000 delavcev, je sedaj to število padlo na 17 do 18.000.

S polno kapaciteto delujejo od velikih lesnih podjetij le še »Šipad«, »Ozren« in »Jela«. Slednji dve tvrdki pa se tudi pripravljata na redukcijo.

LESNA KRIZA PRI NAS IN DRUGOD.

Lesna trgovina tvori v naši državi eno glavnih postavk zunanje trgovine, istočasno pa zaposluje razmeroma največji odstotek industrijskega delavstva.

Gozdarstvo se pri nas še vedno smatra za del kmetijstva ter se mu - aleeč ne pripisuje zaslužene važnosti, niti nima v gospodarskih zbornicah in raznih državnih ustanovah tistega mesta, ki mu pripada.

Države z manj razvitim gozdarstvom in ki so celo navezane na uvoz lesa iz inozemstva, polagajo na lesno trgovino več važnosti ter imajo poleg številnih privatnih organizacij večinoma tudi posebne državne gospodarske ustanove, ki bdijo nad interesi gozdarstva in lesne trgovine.

Kaj pa pri nas?

Ako pogledamo položaj na splošno, vidimo, da ima sicer težka lesna industrija nekaj organizacij, ki imajo kolikor toliko vpliva na merodajnih mestih. Interesi lesne veleindustrije pa se čisto križajo z interesi malega in srednjega lesnega trgovca, dasiravno se v glavnih potezih krijejo. Poleg tega obstoji par organizacij male in srednje lesne trgovine, tako na Sušaku in v Bosni, ki so bile ustanovljene v zadnjem času. Njih delovanje doslej ni moglo pokazati znatnejših uspehov iz glavnega razloga, ker jim manjka potrebne vezi, ki bi združevala malo in srednjo lesno trgovino v celi državi.

V Sloveniji se je sicer v najnovjšem času nekaj storilo za organiziranje lesne trgovine, ki ima pri nas s par izjemami splošen značaj male in srednje

trgovine in industrije. Zadnje zborovanje v Celju je sicer rodilo ustanovitev lesnih sekcij pri trgovskih gremijih in združitve istih v centralno organizacijo pri Zvezi trgovskih gremijev; vendar je pot do cilja še dolga.

Delovanje centralne lesne sekcije naj bi se ne omejilo samo na ožji delokrog, temveč naj bi se poiskalo način, kako organizirati lesno trgovino v celi državi, ki naj bi po svoji centralni zvezi izražala želje in zahteve lesne trgovine, obenem po skrbela za ustvaritev dobro delujoče prodajne organizacije, ki je danes največja potreba male in srednje lesne trgovine.

Predali našega lista, ki šteje med svojimi naročniki večino domačih lesnih trgovcev, so za izvedbo teh načrtov vedno na razpolago.

LJUBLJANSKA LESNA BORZA.

Položaj na borzi je še vedno neizpremenjeno mlačen. Do sklepov pride v redkejših slučajih, vsled česar je promet majhen. Mila zima je zlasti v trgovini z drvi povzročila popoln zastoj.

Cene so neizpremenjeno iste kot smo jih javili v tretji številki.

Povpraševanja so se nekoliko razživila, kar smemo smatrati kot znak bližajočega se izboljšanja ter se išče sledeče blago:

1 vagon desk 38 mm, 4 m, dolžine, paralelne, I. in II. smreka.

1 vagon moralov 58×58 mm, 4 m, na živ rob rezano, smreka.

1 vagon moralov, 68×68 mm, 4 m, na živ rob rezano, smreka.

Več vagonov hrastovih pločev od 220 do 260 m dolžine, debelina od 90 do 130 mm, I. in II.

Cene naj se glasio franko vagon meja Postojna tranzit.

Trami »Uso Trsc«: 30 kom. 13×16 cm, 4 m; 50 kom. 13×16 cm, 7 m; 40 kom. 13×16 cm, 10/12 m; 60 kom. 11×13 cm, 4 m; 60 kom. 11×13 cm, 5 m; 60 kom. 11×13 cm, 7 m; 30 kom. 18×24 cm, 6 m. — Cena naj se glasio franko vagon meja via Postojna tranzit.

Bukovi testoni, lahko sveži, 18 mm debeline, od 10 do 30 cm širine.

Deske: 1 vagon 48 mm, III., 4 m, od 18 do 23 cm; 2 vagona, 28 mm, 12 do 18 cm, paralelne, polovico od 4 m in polovico od 425 m. Monte, izključene izpadajoče in črne grče.

30 do 32 m³, 9 mm, v fiksni širini 12 cm monte, smreka, od 1 m dolžine naprej, stopnjeva je po pol metra.

Bukovo oglje »samo canello«, po ceni Lit. 35.— za 100 kg franko vagon meja Postojna tranzit.

Smrekovo žamenje se rabi 2 vagona, blago zdravo in suho. Cena naj se glasio franko vagon meja Postojna tranzit.

Rabi se večjo množino bukovega oglja, po ceni Din 70.— za 100 kg franko vagon postavno Karlovac. Eden vagon bi se lahko takoj poslal kot vzorec in v slučaju, da bi isti konveniral, bi se zaključil večji kvantum za dobavo po 1 vagon tedensko.

1 vagon bukove, suhe III., dolžina nad 1 m naprej, širina od 18 cm naprej, debelina 40 mm. eventualno mnogokratniki od 40 to je 80 in 120 mm. — Navesti je treba, če je blago paralelno ali lahko konično. Cena naj se glasio franko vagon meja Postojna tranzit.

Smrekove deske »Tombante«, paralelne: dolžina 4 m, fiksna širina 25.5 cm, debelina 24 mm. — Navesti je treba težo za 1 m³ in kvantum blaga. Cena franko meja Postojna.

Borovi drogovi, 1 vagon, dolžina 10 do 11 metrov, s premerom v vrhu 15 cm, blago popolnoma zdravo, obeljeno in ravno. Cena naj se glasio franko vagon nakladalna postaja.

Smrekovi jelkovi plohi, paralelni, ostrorobi, brez razpok in gnilobe, ca. 380 m³, od 4 m dolžine naprej, 48 in 78 mm debeline, od 19 cm širine naprej, odnosno se lahko ponudi beli ali črni bor.

2 vagona smrekovega žamanja (odpadki), suho. Cena franko vagon meja via Postojna tranzit.

Gospodje trgovci!

Triporočajte Vašim cenjenim odjemalcem našo pravo

Kolinsko cikorijo!

Ko zahtevate pri Vašem engrosistu vanilinov sladkor in pecilni prašek, tedaj izrecno zahtevajte

Dr. Oetkerjev pecilni prašek

in

Dr. Oetkerjev vanilinov sladkor

ker se je že večkrat pripetilo, da trgovec na to pozabi, vsled česar dobite slabe posnetke naših izdelkov. Istotako pazite na zavarovalno znamko „SVETLA GLAVA“, ker je to edina, ki jamči za dobro kvaliteto.

Ako pri Vašem engrosistu ne dobite Dr. OETKERJEVIH izdelkov, tedaj pišite direktno na tovarno

Dr. Oetker Maribor

katera Vam na željo pošilja vse, pa bodisi tudi najmanjši kvantum.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN - LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!